## Passiva

### Eigen vermogen

| Reserves | 31-12-2018 | 31-12-2017 |
|---|---|---|
| Algemene reserve | 11.251 | 13.071 |
| Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) | 302 | 285 |
| Reserve Economische ontwikkeling | 2.210 | 2.210 |
| Reserve Beheer openbare ruimte | 10.661 | 10.885 |
| Bestemmingsreserve overig | 13.220 | 14.233 |
| Totaal | **37.644** | **40.684** |

In onderstaand overzicht wordt per reserve het verloop in 2018 opgenomen.

| Algemene reserve | Saldo 01-01-2018 | Toevoeging | Onttrekking/ resultaatbestemming | Saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Algemene reserve | 10.250 | 386 | 2.092 | 8.544 |
| Risico reserve | 2.387 | - | - | 2.387 |
| Decentralisatie sociaal domein | 270 | - | 135 | 135 |
| Onderzoeksbudget raad | 10 | - | - | 10 |
| Res.overhev.budgetten | 78 | 234 | 206 | 106 |
| HRM reserve | - | - | - | - |
| Res.eenmalige zaken 2015 | 34 | - | 7 | 27 |
| Res.eenmalige zaken 2016/2017 | 42 | - | - | 42 |
| Egalisatiereserve leges omgevingsvergunning | - | - | - | - |
| Centrumfonds Steenbergen | - | - | - | - |
| Priv.gem.sport- en welzijnsacc. | - | - | - | - |
| Voordelig resultaat 2017 | 577 | - | 577 | - |
| | **13.648** | **620** | **3.016** | **11.251** |

Algemene reserve
In 2018 is een gedeelte van het voordelig resultaat 2018 ad € 386.650,- toegevoegd aan de algemene reserve.
Aan de algemene reserve is totaal een bedrag van € 2.091.500,- onttrokken. De onttrekkingen betreffen o.a.:

- Kosten tbv het werkprogramma en formatie handhaving 2018 € 215.800,-
- Dekking diverse kosten wmo en jeugdzorg 2018 € 900.000,-
- Eenmalige zaken bestaand beleid 2018 € 164.200,-
- Kosten liquidatie afrekening SPS € 73.500,-
- Dekking diverse kosten najaarsnota € 56.000,-
- Kosten tbv visie energie en ruimte € 45.000,-
- Kosten tbv woonwagebeleid € 89.000,-
- Kosten doorontwikkeling organisatie € 278.800,

Niet alle zaken waarvoor door de raad middelen vanuit de algemene reserve beschikbaar zijn gesteld zijn gerealiseerd of nog niet helemaal gerealiseerd. Ook zijn middelen beschikbaar gesteld voor zaken waarvan de uitvoering in latere jaren ligt. Een overzicht van deze op de algemene reserve drukkende verplichtingen luidt is volgt:
Nog uit te voeren werkzaamheden/projecten/te maken kosten per 31 december 2018:
- Uitbreiding formatie applicatiebeheer € 15.000,-
- Opstellen toekomstvisie € 95.000,-
- Kunstwerken per kern € 48.000,-
- Canon van Steenbergen € 9.000,-
- Projectleider kerngericht werken € 30.000,-
- Initiatievenfonds € 38.000,-
- Monitoring/sturing sociaal domein lokaal/regionaal € 55.000,-
- Centrummanager/proj.budget centrummanagement € 40.000,-
- AFC adviezen derden € 15.000,-
- Streekorg.Brab.Wal, div.proj. € 25.000,-
- Vesting Steenbergen/Expeditie Nassau € 25.000,-
- Centrumhaven Dinteloord € 25.000,-
- Landschappen van Allure, extra budget proj.management € 50.000,-
- Onderzoek toekomst Sunclass € 41.000,-
- Ruimt.kwaliteitsverbet.woningbouw/bedrijven € 25.000,-
- Opstellen landschapskaart € 15.000,-
- Uitwerking vesting Steenbergen € 25.000,-
- Onderzoek naar klimaatadaptatie € 40.000,-
- Inhuur bepaling gebruiksopp. woningen € 44.000,-

Naast bovenstaande verplichtingen is in de meerjarenbegroting 2019-2022 totaal een bedrag van € 3.239.000,- aan onttrekkingen opgenomen. De netto vrije algemene reserve bedraagt dan € 4.646.000,-.

Risicoreserve
Deze reserve heeft als bestemming het opvangen van financiële tegenvallers zonder dat het beleid van de gemeente moet worden aangepast. Uit de bij de jaarrekening actualisatie van de risico's en de hieruit berekende minimumhoogte van de risico was er geen verhoging nodig in 2018 omdat de reserve boven de ondergrens van 1,0 is. De reserve valt in 2018 in klasse C (1,0 - 1,4) zoals voorgeschreven volgens de beleidsnotitie.
In 2018 zijn aan de risicoreserve geen onttrekkingen geweest. In de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheer is een meer uitgebreide toelichting opgenomen over de totstandkoming van deze reserve en de risico's die hieruit eventueel moeten worden gedekt.

Decentralisatie sociaal domein
Deze reserve is gevormd uit niet bestede middelen 2015 en 2016. Bij de begroting 2018 is besloten deze middelen organisatiebreed in te zetten. In 2018 is € 135.000,- aan de reserve onttrokken, mede ter dekking van de extra kosten binnen het sociaal domein. In 2019 zal de laatste deel van de reserve vrijvallen.

Onderzoeksbudget gemeenteraad
Om niet een structureel beslag te leggen op de budgettaire ruimte van de begroting is voor eventuele inhuur van expertise door de gemeenteraad een reserve gevormd. Jaarlijks zal bekeken worden of en voor hoeveel over deze reserve is beschikt en indien nodig ten laste van de algemene reserve weer wordt aangevuld tot € 10.000,-. In 2018 zijn er geen beschikkingen over de reserve geweest.

Reserve overheveling budgetten
In de budgetregeling is opgenomen dat onder bepaalde voorwaarden budgetten mogen worden overgeheveld naar het volgend jaar. In praktische zin wordt voor deze budgetten een bestemmingsreserve gevormd. In de najaarsnota 2018 zijn de volgende overhevelingen opgenomen:
- Uitvoering visie energie en ruimte € 30.000,-
- Realisatie energiebesparing en duuurzame energieopwekking gemeentelijke gebouwen € 13.000,-

- Realisatie fietspad benedensas € 22.500,-
- Juridische zaken, opschonen regelingen € 40.000,-

Reserve éénmalige zaken
Betreft twee reserves voor de dekking van de éénmalige zaken over 2015 en 2016/2017. Van de reserve éénmalige zaken 2015 resteert eind 2018 nog een bedrag van € 27.200,-., € 7.200,- voor inhuur ten behoeve van handhaving Sunclass en € 20.000,- voor het Plan van aanpak/ schetsontwerp stadspark Steenbergen.
Van de reserve éénmalige zaken 2016/2017 resteert nog € 42.000,-. Dit is geheel bestemd voor Burgerparticipatie in de openbare ruimte.

Voordelig saldo 2017
Bij raadsbesluit van 28 juni 2018 is besloten om het voordelig saldo 2017 als volgt te besteden:
- toevoegen aan de algemene reserve € 385.800,-
- toevoegen aan de bestemmingsreserve "Overheveling budgetten" € 191.200,-

| Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO) | Saldo 01-01-2018 | Toevoeging | Onttrekking | Saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Res. Ruimtelijke ontwikkeling (vml.nat.fds/bovenw.voorz.) | 114 | 37 | 5 | 146 |
| Afgesloten bestemmingsplannen | 171 | 5 | 20 | 156 |
| | **285** | **42** | **25** | **302** |

Ruimtelijke ontwikkeling (vml. Bovenwijkse voorzieningen/Natuurfonds)
De reserve wordt gevoed door storting van de ontvangen bijdragen ruimtelijke ontwikkeling. Gezien de wijziging van de regelgeving kan dit niet meer gebeuren direct bij een grondverkoop. Er zal in 2018 worden bekeken hoe met deze reserve moet worden omgegaan. In 2018 zijn de ontvangen bijdragen voor het bomenfonds, ad € 6.000,-, en de boveplanse bijdragen voor Hof van Engelbregt/ Olmentuin, totaal € 31.000,-, aan de reserve toegevoegd. Daartegenover hebben de volgende onttrekkingen plaatsgevonden:
- € 5.000,- boomplantdag

Daarnaast resteert per 31 december 2018 enkel nog een "claim" op de reserve van totaal € 3.300,- voor de dekking van de kosten voor plankosten Kruislandse kreken. Daarnaast is er in 2018 en voor de komende jaren enkel een onttrekking van jaarlijks € 5.000,- opgenomen voor de dekking van de kosten van de boomplantdag.

Afgesloten bestemmingsplannen
Deze reserve is gevormd voor dekking van nog te maken kosten op reeds afgesloten bestemmingsplannen. Het verloop hiervan luidt als volgt:

| Omschrijving | Saldo 01-01-2018 | Toevoeging | Onttrekking | Vrijval | saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|---|
| Vesting Noord | 49 | | 20 | | 30 |
| Molenkreek | 76 | | | | 76 |
| D'n Darink | 46 | | - | | 45 |
| BP voorm Yacinthaschool | - | 5 | | | 5 |
| **Totaal** | **171** | **5** | **20** | **-** | **155** |

*Vesting Noord*
Het resterende bedrag is bestemd voor infrastructurele voorzieningen aan Vestinglaan/Nieuwstad en voor de aanleg van een voetpad onderaan de westzijde van de dijk langs de waterloop aan de Westhavendijk.
*Molenkreek*
Het bedrag is enerzijds bestemd voor de dekking van de herstelkosten van de schade c.q. herinrichting van de omliggende infrastructuur (Wipmolen, van Heemskerkstraat, incl. openbaar groen, verlichting etc.), ad € 33.000,-, en anderzijds voor de aanleg van een waterberging en ecologische inrichting langs de Molenkreek, ad € 42.800,-. Het laatste hangt nauw samen met de ontwikkeling van bestemmingsplan de Pinas (vml Oostgroeneweg).
*D'n Darink*
In 2015 is de bouw van de laatste woning afgerond en is begonnen met het verder woonrijpmaken van het plan. Hiervoor is nog
€ 45.000,- nodig na 2018. Dit betreft voornamelijk kosten voor openbaar groen.
*Bp voormalig Yacinthascjhoool*
Er is in 2018 een bedrag opgenomen voor de nog aan te leggen groenvoorzieningen.

| Reserve Economische ontwikkeling | Saldo 01-01-2018 | Toevoeging | Onttrekking | Saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Res.ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/natuur | 1.912 | - | - | 1.912 |
| Res.ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/bovenwijks | 298 | - | - | 298 |
| | **2.210** | **-** | **-** | **2.210** |

Ruimtelijke ontwikkeling AFCNP (natuurfonds+bovenwijks)
In 2018 zijn er geen toevoegingen en ontrekkingen geweest aan deze reserve.

| Reserve Beheer openbare ruimte (BOR) | Saldo 01-01-2018 | Toevoeging | Onttrekking | Saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Baggerfonds | 156 | 50 | 106 | 100 |
| Herinricht./toekomst.onderhoud N257 | 180 | - | - | 180 |
| Herinricht./toekomst.onderhoud N259 | 572 | - | - | 572 |
| A4, overige wegen | 719 | - | - | 719 |
| Best.res. De Heen | 50 | - | - | 50 |
| Res.openbare ruimte | 4.890 | - | 440 | 4.450 |
| Best.res. Openbare verlichting | 15 | - | 15 | - |
| Res.vervanging openbaar groen | 178 | - | 112 | 66 |
| Dekk.res.dorpspln NV | 110 | - | 4 | 106 |
| Dekk.res.ecologische verbindingszones | 700 | - | - | 700 |
| Dekk.res.groot onderhoud havenkanaal Dinteloord | 340 | 440 | - | 780 |
| Herinrichting N259 | 2.975 | - | 37 | 2.938 |
| | **10.885** | **490** | **714** | **10.661** |

Baggerfonds
De bestemmingsreserve wordt gevormd ter dekking van toekomstige kosten voortkomend uit baggerwerkzaamheden. In 2018 is hieraan € 50.000,- toegevoegd. De onttrekking, ad € 106.000,-, betreft de baggerwerkzaamheden Boomvaart.

Herinrichting/toekomstig onderhoud N257
Het saldo per 31 december 2018 is bestemd voor de dekking van de nog resterende uitgaven op het krediet van de herinrichting van de N257.

Herinrichting/toekomstig onderhoud N259
In 2018 is er niets onttrokken aan de dekkingsreserve herinrichting en groot onderhoud N259. Het restant van de reserve is bestemd voor voornamelijk onderhoud en vervanging van groen en bermen en het onderhoud en vervanging van de verkeersregelinstallatie.

Herinrichting/toekomstig onderhoud overige wegen A4
Met ingang van 16 juli 2015 berust ook het beheer en onderhoud van de kruisende-, toeleidende- en parallelwegen/fietspaden met bijkomende werken, voor zover zij op grondgebied van Steenbergen liggen, bij de gemeente. Hiervoor is van het rijk een vergoeding ontvangen. In voorgaande jaren hebben ten laste van deze reserve diverse bestedingen plaatsgevonden. Het restant van de reserve is bestemd voor voornamelijk onderhoud en vervanging van groen en bermen.

Diverse werken De Heen
Met betrekking tot de verkoop van diverse locaties in De Heen is € 50.000,- nodig voor in verband met deze verkoop samenhangende kosten inzake milieu/asbest en plan- civieltechnische kosten.

Reserve openbare ruimte
Bij raadsbesluit van 21 juli 2016 is bij de actualisatie van de beheerplannen wegen, civiele kunstwerken en openbare verlichting besloten tot de vorming van deze reserve voor een bedrag van € 5.000.000,-. Deze reserve wordt gevormd voor dekking toekomstige kapitaallasten van de investeringen zoals rehabilitatie en kosten aanvullend wegenbeheer, verkeersmaatregelen etc. In 2018 is € 440.000,- aan de reserve onttrokken voor de vorming van een dekkingsreserve groot onderhoud havenkanaal Dinteloord.

Openbare verlichting
In 2018 is de resterende saldo van € 15.000,- onttrokken aan de reserve voor vervangingen en bijplaatsingen. Hiermee kan de reserve worden opgeheven.

Reserve vervanging openbaar groen
In 2017 is er een bedrag van €175.000,- in de begroting opgenomen ter besteding aan het openbaar groen in 2018/2019. Hiervan is in 2018 € 111.600,- uitgegeven en resteert er nog € 63.400, die zal worden uitgegeven in 2019.

Dekkingsreserve Renovatie dorpsplein Nieuw-Vossemeer
Voor de dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten van de renovatie van het dorpsplein te Nieuw-Vossemeer is ten laste van de reserve Openbare ruimte in 2017 een dekkingsreserve van € 109.500,- gevormd. In 2018 is € 3.900,- aan afschrijvingskosten onttrokken aan de reserve.

Dekkingsreserve Ecologische verbindingszones
Voor de dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten van de aanleg van Ecologische verbindingszones is ten laste van de reserve Openbare ruimte een reserve van € 700.000,- gevormd.

Dekkingsreserve Groot onderhoud havenkanaal Dinteloord
Voor de dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten van het groot onderhoud aan het havenkanaal Dinteloord is in 2017 een reserve van € 340.000,- gevormd. In 2018 is de reserve verhoogd met € 440,000,- voor de extra jaarlijkse afschrjvingskosten in verband met de aanvullende groot onderhoud aan het havenkanaal Dinteloord.

Herinrichting N259
Deze dekkingsreserve is gevormd voor de gedeeltelijke dekking van de afschijvingslasten die voortkomen uit het beschikbaar gestelde krediet van ruim 4 mln. voor de herinrichting van de N259.

Aangezien de dekking reserve maar 80% van de totale uitgaven dekt is er in 2018 ook maar 80% van de afschrijvingskosten ad. € 37.200,- onttrokken aan de reserve.

| Bestemmingsreserve overig | Saldo 01-01-2018 | Toevoeging | Onttrekking | Saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Res.begr.pl Steenbergseweg | 217 | - | - | 217 |
| Aanleg parkeerplaatsen | - | - | - | - |
| Nog te besteden overheidsbijdragen | 96 | - | 18 | 79 |
| Kleedlokalen buitensportaccommodaties | 215 | - | 41 | 174 |
| Res. Begraafplaats Zuideinde | 4 | - | - | 4 |
| Reserve BTW-compensatiefonds | 127 | - | 19 | 108 |
| Res gemeenschapshuis Dinteloord * | 607 | - | 23 | 584 |
| Reserve vernieuwbouw 't Cromwiel/culturele zaal * | 1.160 | - | 45 | 1.115 |
| Reserve huisvesting * | 5.999 | - | 211 | 5.788 |
| Res herinrichting bibliotheek * | 131 | - | 12 | 119 |
| Res.JOP Nieuw-Vossemeer * | 15 | - | 7 | 8 |
| Res.ICT investeringen informatieplan 2009/2010 * | 157 | - | 46 | 111 |
| Res.sportpark Noordlangeweg Dinteloord * | 1.663 | - | 140 | 1.523 |
| Res.div. kredieten investeringstaat 2009 * | 232 | - | 27 | 205 |
| Res. Investeringen I&A 2012 * | 186 | - | 57 | 129 |
| Res. Investeringen I&A 2013 * | 26 | - | 13 | 13 |
| Res. Investeringen I&A 2015 * | 71 | - | 27 | 44 |
| Renovatie jachthaven/havenkantoor * | 1.701 | - | 69 | 1.632 |
| Huisvesting consultatiebureau Steenbergen * | 59 | - | 3 | 56 |
| Res.kunstgrasveld vv Steenbergen * | 261 | - | 27 | 234 |
| Res.kunstgrasveld vv NVS * | 258 | - | 24 | 234 |
| Res.kunstgrasveld sc Kruisland * | 287 | - | 27 | 260 |
| Res. Renovatie Vraagwijzer * | 82 | - | 10 | 72 |
| Res. Kwal.verbet.Handhaving 2018/2019 | 520 | - | 60 | 460 |
| Algemene dekkingsreserve | - | - | - | - |
| Dekk.res.camerabeveil.centrum * | 15 | - | - | 15 |
| Egalisatieres.afvalstoffenheffing | 144 | - | 107 | 37 |
| | **14.233** | **-** | **1.013** | **13.220** |

Reserves ter dekking kapitaallasten (reserves met *)
Deze reserves zijn/worden gevormd om de uit de bijbehorende investeringen voortvloeiende afschrijvingslasten geheel of gedeeltelijk te dekken. In 2016 is uit de nog beschikbare CJG middelen (zie bestemmingsreserve Nog te besteden rijksbijdragen) een dekkingsreserve gevormd voor de gedeeltelijke dekking van de afschrijvingslast die volgt uit de renovatie van het pand Fabrieksdijk 6 (Vraagwijzer). Deze dekkingsreserve is het gevolg van het op 31 maart 2016 genomen raadsbesluit waarbij voor dekking van de kosten rekening wordt gehouden met een onttrekking aan een hiervoor gevormde reserve.

Begraafplaats Steenbergseweg en Zuideinde
Deze reserves dienen ter vergoeding van (toekomstige) onderhouds- en/of sluitingkosten van betreffende begraafplaatsen.

Nog te besteden rijksbijdragen
Deze reserve betreft van het rijk ontvangen middelen waaraan niet direct een bestedingsverplichting is verbonden. Om deze voor het doel waarvoor zij zijn ontvangen beschikbaar te houden, worden niet bestede middelen, voor latere besteding, aan deze reserve toegevoegd. Onderstaand is het verloop van deze reserve per ontvangen rijksbijdrage opgenomen.

| Omschrijving | Saldo 01-01-2018 | Ontvangen bedrag | Besteding | Saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Combinatiefunctionarissen | 47 | | 18 | 30 |
| Middelen voorschoolse voorziening peuterspeelzaal | 25 | | | 25 |
| Middelen uitvoeringskosten inburgering | 10 | | | 10 |
| Middelen verbeterde toegang peuterspeelzalen | 13 | | | 13 |
| **Totaal** | **96** | **-** | **18** | **78** |

Kleedlokalen buitensportaccommodaties
Bij de privatisering van de kleedlokalen wordt per vereniging een bedrag beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsverbetering aan deze lokalen. Om in aanmerking te komen voor de tegemoetkoming van 50% dient de vereniging en renovatieplan met begroting in te dienen. In 2018 heeft aan de sc Kruisland een bijdrage van € 40.700,- in de kosten van renovatie kleedaccomodaties verleent. Een overzicht van de beschikbare bedragen naar vereniging per 31december 2018 luidt als volgt:
- VV NVS € 94.300,-
- VV Prinsenland € 10.800,-
- SV Diomedon € 11.000,-
- VV Steenbergen € 58.600,-

BTW-compensatiefonds
Vanwege de invoering van het BTW compensatiefonds is de gemeente gekort op de algemene uitkering. Vanwege de activa problematiek heeft de regering de korting een jaar later in laten gaan en is met dit bedrag een dekkingsreserve gevormd. Jaarlijks wordt ter compensatie van de activa problematiek over deze reserve beschikt. De onttrekking in 2018 bedraagt € 19.000,-.

Kwaliteitsverbetering Handhaving 2018/2019
In 2017 is een traject gestart ter verbetering van het handhavingsproces. Dit project heeft een looptijd van 3 jaar. Voor de te verwachten extra kosten over deze periode is een bestemmingsreserve gevormd.

Algemene dekkingsreserve
Bij de actualisatie van de reserves en voorzieningen is besloten deze reserve op te heffen en toe te voegen aan de algemene reserve.

Egalisatie afvalstoffenheffing
Bij de najaarsnota is besloten om het voordeel op de lagere kapitaallasten 2017, door middel van de vorming van een egalisatiereserve, in te zetten om de stijging van het tarief in 2018/2019 te dempen.

Het verloop van de voorzieningen in 2018 luidt als volgt:

| Voorzieningen | 1-1-2018 | Dotatie | Vrijval | Onttrekkingen | 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|---|
| *Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's* | | | | | |
| - Pensioenaanspraken wethouders | 1.880 | 143 | | 38 | 1.985 |
| - Wachtgelden voormalige bestuurders | 20 | 42 | | - | 62 |
| - Financiële afwikkeling vml alg.dir. | 45 | 12 | | 33 | 24 |
| - Overige voorzieningen | 15 | - | | - | 15 |
| *Egalisatievoorzieningen* | | | | | |
| - Fonds onderhoud wegen | 11.814 | 1.919 | | 2.441 | 11.292 |
| - Fonds onderhoud kunstwerken | 1.494 | 40 | | 147 | 1.387 |
| - Fonds onderhoud gebouwen/ sportaccommodaties | 773 | 297 | | 145 | 925 |
| - Onderhoud openbare verlichting | 1.760 | 223 | | 247 | 1.737 |
| *Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.* | | | | | |
| - Rioolonderhoud | 1.568 | - | | 55 | 1.513 |
| | **19.369** | **2.676** | **-** | **3.105** | **18.940** |

*Fonds onderhoud wegen/civiele kunstwerken en openbare verlichting*
In 2016 is het beheerplan wegen/civiele kunstwerken en openbare verlichting vastgesteld. Bij beheerplan wegen is er voor gekozen om alle wegen op basisniveau en centrawegen op een hoger niveau te brengen. Er zijn ook afspraken gemaakt om het beheersysteem up-to-date te houden. Ook wordt tweejaarlijks een weginspectie uitgevoerd en dat is voor het laatst gebeurd in 2018. Er wordt gewerkt met een jaar- en een meerjarenplan en hier wordt integraal gewerkt volgens een gebiedsgerichte aanpak. In 2018 is er € 1.918.600,- toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen voor toekomstige uit te voeren onderhoudswerkzaamheden wegen. In 2018 is een bedrag van € 2.440.800,- aan de voorziening onderhoud wegen onttrokken voor gemaakte onderhoudskosten wegen.

In beheerplan civiele kunstwerken is er gekozen om alle nodige inspectie- en herstelwerkzaamheden uit te voeren en het herstel is gebaseerd op levensduurlenging. In 2018 is er € 39.800,- toegevoegd aan de voorziening onderhoud kunstwerken voor toekomstige uit te voeren onderhoudswerkzaamheden civiele kunstwerken. In 2018 is een bedrag van € 146.900,- aan de voorziening onderhoud kunstwerken onttrokken voor gemaakte onderhoudskosten civiele kunstwerken.

*Fonds onderhoud gebouwen/accommodaties*
Het fonds onderhoud gebouwen/accommodaties is gebaseerd op een meerjaren onderhoudsdekkingsplan.In navolging van de gebouwen zijn ook de meerjarige onderhoudskosten van de sportparken (excl. de gebouwen) voor de komende 10 jaar in beeld gebracht. In 2009 heeft de gemeenteraad ingestemd met het gehanteerde kwaliteitsniveau. Het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties bestaat zowel uit het reguliere onderhoud als uit de vervanging en renovaties. In 2018 is er € 296.900,- toegevoegd aan de voorziening onderhoud gebouwen/ accomodaties voor toekomstige uit te voeren onderhoudswerkzaamheden gebouwen/accomodaties. In 2018 is een bedrag van € 144.600,- aan de voorziening onderhoud gebouwen onttrokken voor gemaakte onderhoudskosten gebouwen/accomodaties.

*Pensioenfonds wethouders*
Besloten is om deze aanspraken niet extern te "verzekeren" maar de voorziening vooralsnog in eigen beheer te houden. Het saldo is in overeenstemming gebracht met de per 31 december 2018 gemaakte actuariële waardeberekening van het fonds. In 2018 is een bedrag van € 38.200,- aan de voorziening onttrokken voor dekking van uitgekeerde pensioengelden.

*Voorziening rioolonderhoud*
In 2014 is de BBV-notitie riolering verschenen. Hierin worden diverse bindende uitspraken gedaan met betrekking tot de vorming van reserves en voorzieningen in relatie tot het rioolbeheer. Gemeente Steenbergen heeft een verbreed gemeentelijk rioleringsplan vastgesteld voor de periode 2014-2019. In het rioleringsplan wordt aangegeven hoe de gemeente invulling moet geven aan zijn wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater em grondwater en hoe dit wordt bekostigt. In 2018 is een bedrag van € 54.800,- aan de voorziening onttrokken voor gemaakte kosten rioelering.

*Wachtgelden voormalig(e) burgemeester/wethouders*
In 2018 is € 41.900,- toegevoegd voor de verwachte wachtgelden voormalig(e) burgemeester/ wethouders.

*Financiële afwikkeling vml algemeen directeur*
Voor de financiële afwikkeling van de vml algemeen directeur is een voorziening gevormd voor de vanaf 1 januari 2017 te betalen kosten. Het grootste gedeelte hiervan betrof in 2017 te maken kosten ad € 111.100,-, In 2018 zijn € 34.000,- gemaakte kosten ten laste van de voorziening gebracht.

*Overige voorzieningen*
Dit betreft de voorziening Spaarverlof personeel. In de voorziening resteert nog het opgebouwde spaarverlof van één persoon.

**Vlottende passiva**

| Netto-vlottende schulden (renteypische looptijd korter dan één jaar) | 31-12-2018 | 31-12-2017 |
|---|---|---|
| Banksaldi | | |
| Overige schulden | 7.057 | 6.811 |
| **Totaal** | **7.057** | **6.811** |

Van de crediteuren was begin april 2019 € 2.219.000,- af te wikkelen. Opvallende posten hierin is het subsidiebedrag € 1.739.000,- cofinanciering project West-Brabantse Waterlinie afrekening en de opname van een latente verplichting voor het rijksaandeel terugvordering/verhaal deb.bbz € 197.000,-, diverse instellingen afrekening geleverde jeugdzorg en WMO € 135.000,- en afrekening Stichting Peuterspeelzalen Steenbergen ad. € 87.300,-.

| Overlopende passiva | 31-12-2018 | 31-12-2017 |
|---|---|---|
| Schulden faciliterend grondbeleid | 114 | |
| Nog te betalen bedragen | 941 | |
| Vooruit ontvangen bedragen | 2.504 | 6.187 |
| **Totaal** | **3.558** | **6.187** |

De plannen waarbij de gemeente Steenbergen zelf geen actieve grondbeleid voert maar waaabij het initiatief bij een andere marktpartij ligt (ABA overeenkomsten) en die niet door de raad zijn vastgesteld worden als het om schulden gaan opgenomen onder de overlopende passiva. Er zijn de volgende schulden met betrekking tot facilitered gronbeleleid plannen:

| Schulden faciliterend grondbeleid | Stand per 31-12-2018 |
|---|---|
| *Overeenkomsten:* | |
| Westcreeke Dinteloord | 2 |
| Herengoed Kruisland | 23 |
| Beltmolen Nieuw-Vossemeer | 30 |
| Verplaatsing tankstation Nieuw-Vossemeer | - |
| Westdam 1, verplaatsing Villa Bax | 24 |
| Weth.Swagemakersstr. Kruisland | 7 |
| BP Hof van Engelbrecht | 14 |
| Olmentuin | 13 |
| **Totaal schulden faciliterend grondbeleid** | **114** |

Bij de nog te betalen bedragen zijn opgebouwde verplichtingen opgenomen die betrekking hebben op het jaar 2018 en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.

Vooruit ontvangen bedragen bestaan uit ontvangen uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, welke dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.
Het verloop van deze gelden in 2018 is als volgt:

| Omschrijving | Saldo 01-01-2018 | Ontvangen bedrag | Besteding | saldo 31-12-2018 |
|---|---|---|---|---|
| Stimuleringsregeling goedkope koopwoningen (NL) | 54 | | | 54 |
| Subs.Landschap van Allure, proj.West.Br.Waterlinie (NL) | 6.122 | 46 | 3.717 | 2.452 |
| Subsidie plusbus 2017 (NL) | - | | | - |
| **Totaal** | **6.176** | **46** | **3.717** | **2.505** |

**Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen**
*Verkoop Intergas*
Bij de verkoop van Intergas is een gedeelte van de opbrengst niet direct aan de aandeelhouders uitgekeerd, maar in escrow bij Intergas gebleven ter dekking van uit de verkoop voortvloeiende aanspraken. In 2018 hebben wij de slotuitkering van Intergas ontvangen van € 145.000,-

*Gegarandeerde geldleningen*
De gewaarborgde geldleningen bedragen per 31 december 2018 € 2.628.000,- en hebben voornamelijk betrekking op leningen van toegelaten instellingen en zorgcentra.
Een overzicht van de gewaarborgde geldleningen luidt als volgt:

| Organisatie | Omschrijving | Oorspronkelijk bedrag | Percentage borgstelleing | Gewaardborgd/ garantiebedrag per 31 dec. 2018 | Gewaardborgd/ garantiebedrag per 31 dec. 2017 |
|---|---|---|---|---|---|
| | | **x € 1.000** | | **x € 1.000** | **x € 1.000** |
| Stichting Tante Louise | Diverse projecten | 3.491 | 5,29 | 2.387 | 2.543 |
| Stichting Kantine Sportpark Steenbergen | Vernieuwen cv | 34 | 5,20 | 3 | 4 |

| Organisatie | Omschrijving | Oorspronkelijk bedrag | Percentage borgstelleing | Gewaardborgd/ garantiebedrag per 31 dec. 2018 | Gewaardborgd/ garantiebedrag per 31 dec. 2017 |
|---|---|---|---|---|---|
| SC Kruisland | Vernieuwen inrichting kantine | 30 | 5,50 | 4 | 6 |
| SC Welberg | Nieuwbouw kleedkamers/ kantine sportpark | 238 | 1,95 | 51 | 52 |
| Hypotheken gemeentepersoneel | | 457 | 1,95 | 184 | 400 |
| **Totaal** | | **4.250** | | **2.628** | **3.005** |

*Gegarandeerde geldleningen als achtervang*
Naast de geldleningen waarvoor de gemeente volledig garant staat bij niet nakoming van de verplichtingen door de geldnemer, staat de gemeente nog indirect garant voor diverse door woningbouwinstellingen afgesloten geldleningen. Het gaat om leningen waarvoor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw als eerste garant staat. Het risico dat de gemeente loopt bij de achtervang is vrijwel nihil. Van deze achtervang wordt pas gebruik gemaakt als het risicovermogen van het WSW daalt beneden de 25% van de gegarandeerde uitstaande schuldrestanten. In dat geval zullen het Rijk en de gemeenten (ieder 50%) het vermogen van het WSW door het verstrekken van renteloze leningen aanvullen tot die grens. De verdeling van 50% van de gemeenten wordt verder verdeeld, te weten de helft komt ten laste van de gemeente met het project waarvoor het WSW heeft betaald, de andere helft wordt verdeeld via een omslagpercentage over de overige gemeenten naar rato van de restant schuld. Het leningbedrag waarbij de gemeente als achtervang geldt bedraagt totaal € 34.455.000,-.

*Niet opgenomen verlofdagen gemeentepersoneel / uitstaande kloksaldi*
Het in de balans opnemen van verplichtingen van arbeidsgerelateerde kosten is volgens het BBV niet toegestaan. Per balansdatum bestaat er een verplichting voor nog niet opgenomen verlofdagen van € 327.700,-. Daarnaast is er veel gemeentepersoneel met een positief kloksaldo. Hieraan is een waarde van € 128.100,- toe te rekenen.

*Arrangementen jeugdhulp*
De gemeente is ultimo boekjaar voor ca € 1.043.000,-, waarvan intensief/perspectief € 708.000,- en duurzaam € 335.000,-, gebonden aan voorlopige verplichtingen uit contracten Jeugdzorg.
De regio Jeugdhulp West-Brabant West sluit met zorgaanbieders raamcontracten voor de inkoop van jeugdzorg. Met de raamcontracten zijn de algemene randvoorwaarden vastgelegd en krijgt de zorgaanbieder toegang tot de regio West-Brabant West. Met de zorgaanbieders worden door de gemeenten resultaatgerichte arrangementen gesloten, waarin - voor de intensiteiten Perspectief en Intensief - twee prestaties zijn opgenomen door de zorgaanbieder, te weten:
- het opstellen van behandelplan en arrangement bij start zorg en
- het behalen van het resultaat bij einde zorg.

NB: Wanneer het resultaat bij einde zorg niet wordt behaald heeft de zorgaanbieder geen recht op het overeengekomen tarief. De gemeente toetst of het resultaat is behaald. Op basis van ervaringscijfers blijkt dat de succesfactor nagenoeg 100% beloopt. Het arrangement is juridisch het contract. In de arrangementen zijn geen afspraken opgenomen over looptijd van het zorgtraject. Het arrangementensysteem van de regio West-Brabant West werkt met profiel intensiteit combinaties (PIC). Een PIC is een doelgroepomschrijving. Het profiel omschrijft de aard van het probleem en de intensiteit de zwaarte van het probleem. De diversiteit van zorg binnen een profiel intensiteit combinatie is groot en aan verandering onderhevig. Vanaf 2018 zijn de intensiteiten A en B in hoogcomplex toegevoegd aan de afspraken waar een niet uit de balans blijkende verplichting voor bestaat.

Het zorgtraject wordt beïnvloed door de bijdrage die de gemeente, het gezin en het netwerk kunnen leveren. Dat maakt het verloop en de doorlooptijd van ieder zorgtraject weer anders. Statistisch is aangetoond dat er geen samenhang is tussen doorlooptijd en contract (profiel intensiteit combinaties). Dat betekent voor het inschatten van de voorlopige verplichting van de nog niet afgeronde verplichtingen dat het overeengekomen tarief - de tweede 50% - volledig wordt verantwoord bij einde zorg na het behalen van het resultaat.

*Meerjarige inkoopcontracten*
*Meerjarige inkoopcontracten van materieel belang*
De gemeente is ultimo boekjaar voor circa € 8.420.000,- gebonden aan meerjarige financiële verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen.
In artikel 53 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is onder a opgenomen dat de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden in de toelichting op de balans worden vermeld. Verder heeft de commissie BBV de stellige uitspraak gedaan dat meerjarige inkoopcontracten die zouden moeten voldoen aan Europese regels in de toelichting op de jaarrekening bij de “niet in de balans opgenomen verplichtingen” opgenomen moeten worden.
Voor de bepaling welke financiële verplichtingen moeten worden opgenomen, is aangesloten bij de drempelwaarde voor Europees aanbesteden voor diensten en leveringen voor 2018. Deze bedroeg € 221.000.,-

*Niet rechtmatigheid inkoop (leveringen)*
Bij de toetsing van de rechtmatigheid blijkt dat 2 opdrachten voor leveringen die aan dezelfde opdrachtnemer verstrekt zijn voor de toepassing van de Aanbestedingswet als één opdracht beschouwd moeten worden. Bij de opdrachtverstrekking was daar geen rekening mee gehouden. Hierdoor is sprake van overschrijding van de Europese drempelwaarde voor leveringen (€ 221.000). De in 2018 betaalde kosten tot een bedrag van afgerond € 85.000,- zijn daarom niet rechtmatig.

# Overzicht gerealiseerde lasten en baten per taakveld

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---|---|---|---|---|
| **PROG1 programma bestuur en veiligheid** | Bestuur | 1.695.183 | - | 1.695.183 |
| | Overhead | 7.604.569 | 187.326 | 7.417.243 |
| | Crisisbeheersing en brandweer | 1.130.650 | 729 | 1.129.921 |
| | Openbare orde en veiligheid | 848.283 | 4.837 | 843.446 |
| | Mutaties reserves | - | 998.407 | -998.407 |
| **Totaal PROG1** | | **11.278.686** | **1.191.299** | **10.087.387** |
| **PROG2 programma dienstverlening** | Burgerzaken | 919.994 | 440.291 | 479.703 |
| | Openbare orde en veiligheid | 1.800 | 17.110 | -15.310 |
| | Wonen en bouwen | 495.848 | 808.381 | -312.533 |
| | Milieubeheer | 136.253 | - | 136.253 |
| | Mutaties reserves | - | 41.777 | -41.777 |
| **Totaal PROG2** | | **1.553.896** | **1.307.559** | **246.337** |
| **PROG3 programma sport en cultuur** | Sportbeleid en activering | 232.886 | - | 232.886 |
| | Sportaccommodaties | 1.448.671 | 401.989 | 1.046.682 |
| | Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie | 159.883 | 11.739 | 148.145 |
| | Cultureel erfgoed | 82.821 | - | 82.821 |
| | Media | 403.823 | 91.835 | 311.988 |
| | Samenkracht en burgerparticipatie | 527.019 | 224.990 | 302.029 |
| | Mutaties reserves | - | 408.592 | -408.592 |
| **Totaal PROG3** | | **2.855.104** | **1.139.144** | **1.715.960** |
| **PROG4 programma WMO en jeugd** | Onderwijshuisvesting | 757.394 | - | 757.394 |
| | Onderwijsbeleid en leerlingzaken | 738.687 | 29.666 | 709.022 |
| | Samenkracht en burgerparticipatie | 1.786.395 | 366.751 | 1.419.644 |
| | Wijkteams | 1.354.007 | - | 1.354.007 |
| | Maatwerkvoorziening (WMO) | 796.860 | 26.821 | 770.040 |
| | Maatwerkdienstverlening 18+ | 4.435.978 | 23.367 | 4.412.611 |
| | Maatwerkdienstverlening 18- | 4.231.474 | - | 4.231.474 |
| | Ge-escaleerde zorg 18- | 541.070 | - | 541.070 |
| | Volksgezondheid | 1.213.789 | 8.618 | 1.205.171 |
| | Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds | - | 7.869.380 | -7.869.380 |
| | Mutaties reserves | - | 1.265.189 | -1.265.189 |
| **Totaal PROG4** | | **15.855.655** | **9.589.792** | **6.265.863** |